

Ontwikkeling en Beheerplan

Vooraf

De linde heeft als verspreidingsgebied het Noordelijk halfrond en komt in het grootste deel van Europa voor.

Historisch gezien fungeerde de linde vaak als gerechtsboom of als herdenkingsboom. De linde werd veel aangeplant op dorpspleinen en op andere markante plaatsen. Bij boerderijen en op binnenplaatsen werden de linden vaak tot lei-linden of knotlinden gesnoeid. In de Achterhoek is de linde ook vaak toegepast als wegbeplanting.

1 Doelstelling

Het hoofddoel van het Nationaal Linde-arboretum is het aanleggen en beheren van een wetenschappelijke collectie van in Nederland winterharde linden in een parkachtige situatie. Het arboretum gaat onderdak bieden aan een collectie waarin alle soorten van eigen bodem en uitheemse soorten voorkomen. Het lindenarboretum biedt de mogelijkheid om onderzoek m.b.t. de linde en praktijkgericht onderwijs op het terrein te laten plaatsvinden.

Daarnaast zal de plaats van de linde als boom in het cultuurlandschap worden belicht. De cultuurhistorische waarde wordt verder uitgewerkt in verschillende snoei- en leivormen. Het Linde-arboretum zal qua landschapsbeeld aansluiten bij het karakter van het Oost Achterhoekse coulisselandschap en vormt daarmee een geheel met zijn omgeving. Het Linde-arboretum dient bij te dragen aan de recreatieve belevingswaarde. Gestreefd wordt naar een ecologisch beheer van het terrein. In samenhang met de openstelling van het terrein zal ook de mogelijkheid voor natuureducatie verder worden ontwikkeld.

Ontwikkelingstraject

1.1 Initiatief voor opzet arboretum

In 1988 ontstond binnen de Juniorkamer Oost-Achterhoek het idee om in de Achterhoek een arboretum tot stand te brengen. In 1990 werd het Arboretum –project verder gedetailleerd. Uit onderzoek was inmiddels gebleken dat een arboretum met verschillende boomfamilies moeilijk haalbaar was.

Intussen werd duidelijk dat de linde (Latijnse naam Tilia) steeds meer in de belangstelling kwam te staan.

De keus voor de linde als “hoofdbewoner” voor een te realiseren arboretum is geënt op een drietal redenen, te weten;

- de linde is een bedreigde boomsoort
- er bestaat (nog) geen linde-arboretum
- een linde-arboretum past prima in het coulisselandschap van de Gelderse Achterhoek.
-

In 1990 heeft de Junior Kamer Oost-Achterhoek een rapport uitgebracht over de haalbaarheid van een arboretum.

In 1991 heeft Dr. Ir. Wybe Kuitert (Landbouwwuniversiteit Wageningen) in opdracht van de Junior Kamer Oost Achterhoek onderzoek gedaan naar en gerapporteerd over plan en opzet voor een lindenarboretum. In 1992 komt het strategisch plan voor de inrichting van het lindenarboretum beschikbaar.

Sinds 1995 is de Achterhoekse tuinarchitect Harry Esselink actie bij de verdere projectuitwerking betrokken.

Het ontwerp van de bomentuin bestaat uit 4 kwartielen. Het eerste kwartiel heeft de titel 'cultuur'. In dit gedeelte staat de bestaande bebouwing van het pompstation en worden de diverse snoei en lei vormen zichtbaar gemaakt. Het tweede en derde kwartiel hebben de respectievelijke titel 'cultureel' en 'natuurlijk'. Het betreft hier het overgangsgebied waarin de beekloop zich bevindt en het grootste gedeelte van de Linde-collectie in een parkachtige opstelling wordt gepresenteerd. Het vierde kwartiel heeft als titel 'natuur'. Hier bevinden zich enkele infiltratie bekkens en akkers met inheemse kruiden.

1.2 Verantwoordelijkheden bestuur/stichting

Ter realisering van maximale juridische waarborgen voor de continuïteit zijn op 3 november 1993 een tweetal stichtingen opgericht:

1. Stichting Beheer Lindenarboretum
2. Stichting Lindenarboretum

Een afschrift van de akten van oprichting zijn onder de bijlagen opgenomen.

De Stichting Beheer Lindenarboretum ; deze stichting beheert het zakelijke opstalrecht dat door het waterbedrijf als eigenaar van het terrein aan het lindenarboretum is verleend. De Stichting Lindenarboretum, handelend onder de naam Nationaal Lindenarboretum Winterswijk; deze stichting voert het beheer en exploitatie uit van het Lindenarboretum.

1.3 Vervolgaanpak

Om verdere voortgang te waarborgen zijn voorlopig de inzet van de Juniorkamer en het zoeken naar financiële stromen van groot belang

De juniorkamer heeft zich gecommitteerd voor de inzet van menskracht.

De mogelijkheden voor sponsering, donaties en subsidiering dienen verder te worden uitgewerkt.

Het autochtone materiaal zal in de toekomst als genenbank kunnen gaan dienen, in ieder geval nationale, mogelijk mondiale betekenis hebben.

Op termijn kan in voorkomende gevallen enig stek en enthout beschikbaar komen voor de boomkwekerijen, hetgeen een kleine financiële vergoeding kan genereren.

Voor het structurele beheer en onderhoud zal de inzet van vrijwilligers een belangrijke basis vormen.

2 Kenschets terrein arboretum

2.1 Ligging en grootte

Het Lindenarboretum ligt in de gemeente Winterswijk, ten zuiden van het buurtschap Corle aan de Nieuwe Corlese weg, de Meenkmlenweg, de Wieskamp en de Pasweg.

Aan de westzijde ligt het beekdal van de Schaarsbeek, waarbinnen het natuurgebied het Groote Goor.

De locatie van het Linde-arboretum ligt op de overgang van het Oude Hoevenlandschap naar het broek- en goorontginningslandschap van het Groote Goor.

Kenmerkend voor het oude hoevenlandschap is doorgaans een kleinschalig patroon van akkers, vaak hoge essen of kampen, weilanden, bossen, bosjes en houtwallen.

Corle heeft door de aanwezigheid van een essengordel een wat grootschaliger karakter.

Het broekontginningslandschap werd lang gekenmerkt door een kleinschalig patroon van elzenhakhoutsingels en natte weilanden.

Het arboretum ligt op een terrein dat in eigendom is van Waterbedrijf Vitens (voormalig NV Waterleiding Maatschappij Oost Gelderland). Hierop is tevens een pompstation voor drinkwaterwinning aanwezig.

Het totale terrein is circa 15 hectare groot.

Door het Lindenarboretum wordt hiervan circa 8,50 hectare gebruikt.

2.2 Korte beschrijving uitgangssituatie

De gronden waarop het arboretum wordt gevestigd zijn onttrokken aan het vroegere landbouwkundig gebruik. De gronden zijn door de toenmalige Waterleidingmaatschappij Oost Gelderland verworven ten behoeve van de waterwinning. Door de ligging binnen de zogenaamde nul-jaars zone was intensief landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk.

Grote delen van het terrein werden beheerd door maaien en afvoeren van de grasvegetatie.

Op het terrein liggen twee infiltratiebekkens. Rondom liggen ruigtezones die reeds van grote waarde zijn voor de fauna.

2.3 Historie/ waterwinning

Een slenk (voormalige Rijn-arm) die loopt van Dinxperlo via Aalten langs de Meenkmlen en de voormalige Corlese school richting Vreden met een gemiddelde breedte van 100 meter en een diepte van circa 60 meter is in de ijstijd opgevuld met relatief grof zand en grind. Deze slenk zorgde voor de opvang en berging van regenwater uit de omgeving.

In 1926 was dit de reden om in Corle een pompstation te bouwen voor de drinkwatervoorziening van Winterswijk. Via 12 winputten wordt het grondwater van een diepte van 35 tot 55 meter opgepompt. Het pompstation heeft een capaciteit van 750 m³ per uur.

Naast het pompgebouw bevindt zich de zogenaamd reinwaterkelder. Achter het pompgebouw bevindt zich een spoelvijver voor de opvang van spoelwater uit de waterfilters.

Sinds 1988 is het bezit van het pompstation van de gemeente Winterswijk overgegaan naar Waterleidingbedrijf Oost Gelderland, vervolgens naar Waterleidingbedrijf Gelderland en per 2002 naar Vitens.

De gebouwen van het pompstation zijn in 2004 gesloopt.
In 2005 wordt een wateronthardingsinstallatie gerealiseerd.

2.4 Eigendom/ relatie Vitens- Arboretum

Middels een notariële acte van 15 december 1995, gerectificeerd bij notariële akte van 24 augustus 1998, is zakelijk recht van opstal verleend aan de Stichting beheer Lindenarboretum voor het aanleggen, hebben en onderhouden van een lindenarboretum op percelen grond, eigendom van destijds NV Waterleiding Maatschappij Oost Gelderland.

2.5 Bestemming

Het arboretum valt onder het bestemmingsplan voor het buitengebied van Winterswijk West. De gronden waarop het arboretum wordt gerealiseerd zijn op de bestemmingsplankaart aangewezen als “waterwinning alsmede natuurgebied met educatieve doeleinden”.

De grond met de bestemming “waterwinning alsmede natuurgebied met educatieve doeleinden” is bestemd voor waterwinning, de bescherming van landschapswaarden alsmede voor educatieve doeleinden.

Voor de voorschriften wordt verwezen naar bijlage ....

3 Ontwikkelingsvisie

3.1 Arboretum

Doel van het arboretum is het zoveel mogelijk bijeenbrengen van in Nederland winterharde soorten, cultivars en selecties van linden. Deze zijn onder te verdelen in de botanisch/wetenschappelijke collectie, het handelssortiment en autochtoon materiaal.

In dit arboretum staat het grootste sortiment linden van Europa bij elkaar.

De Stichting Lindenarboretum Winterswijk is de Nederlandse Collectiehouder voor het geslacht linde in Nederland.

3.1.1 Betekenis voor wetenschap en handel

De collectie dient aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Daarom is de collectie aangemeld bij de Koninklijke Vereniging voor Boskoope Culturen te Boskoop. Het predikaat "Nederlandse collectiehouder" wordt door deze vereniging verleend.

Tevens zou het waardevol zijn, als in de toekomst door de Technische Keuringscommissie van de Naktuinbouw het sortiment wordt beschreven en beoordeeld.

Bij de opzet van de collectie is rekening gehouden met de mogelijkheid om op het arboretum onderzoek te verrichten.

Door het bijeenbrengen van in Nederland winterharde linden, ontstaat een beter inzicht over de inpasbaarheid in een handelssortiment. Het autochtone materiaal zal tevens als genenbank kunnen dienen, en daardoor een bredere betekenis krijgen.

3.1.2 Aard en omvang collectie

De collectie linden bevat in ieder geval de hoofdsoorten, te weten:

<i>Tilia cordata</i>	kleinbladige winterlinde
<i>Tilia europaea</i> (x)	Hollandse linde
<i>Tilia platyphyllos</i>	zomer- of grootbladige linde
<i>Tilia tomentosa</i>	zilverlinde
<i>Tilia euchlora</i>	Krimlinde
<i>Tilia americana</i>	Amerikaanse linde

Elk van de bovengenoemde soorten heeft een aantal cultivars.

Verwacht wordt dat het uiteindelijke sortiment naar de huidige inschatting circa 200 soorten, cultivars en selecties zal bevatten.

Voor een overzichtelijk geheel worden zoveel mogelijk cultivars van een soort bij elkaar geplant. Bij elk van de hoofdsoorten groep komt een informatiebordje met de specifieke kenmerken van die groep. De bomen zijn voorzien van naamplaatjes met daarop de wetenschappelijke naam.

3.1.3 Herbarium

Doel is om in de toekomst van iedere soort, cultivar of selectie herbariummateriaal op wetenschappelijk verantwoorde wijze te verzamelen, conserveren, te documenteren en te archiveren. Een dergelijke aanpak is noodzakelijk om wetenschappelijke vergelijking mogelijk te maken.

Zo mogelijk kan aan het herbarium een documentatiecentrum voor de linde worden toegevoegd.

3.1.4 Snoei- en leivormen

De Linde is door het eeuwenoude gebruik een cultuurdrager geworden.

Door het tonen van snoei- en leivormen blijven zowel de cultuurhistorische aspecten als de gebruikswaarde in beeld. Daarnaast is behoud van deze technieken ook van educatief belang.

Te onderscheiden zijn:

- de boog (berceau)
- de daklinden, een trend vanaf eind twintigste eeuw in Nederland
- de pyramiden
- de etagelinden
- de haaglinden

3.2 Landschap en natuur

Doel is om bij de inrichting van het arboretum zoveel mogelijk aan te sluiten bij het landschapstype van de omgeving. Op het terrein zullen de actuele en potentiële waarden voor flora en fauna waar mogelijk verder worden ontwikkeld versterkt, een en ander binnen de met het waterbedrijf gemaakte afspraken en overeengekomen voorwaarden.

In het oostelijk deel vinden we de landschapselementen van het Oude hoevenlandschap. In dit gedeelte zouden de parkachtige delen van het arboretum het best gerealiseerd kunnen worden.

Mede vanwege de aanwezigheid van de infiltratiebekkens liggen in het westelijk deel vooral landschapselementen die kenmerkend zijn voor het goor- en broekontginningslandschap.

Bij de aanleg van het arboretum dient speciale aandacht te worden besteed aan de relatie met het relatief open kampenlandschap.

3.2.1 Intern

De natuur en landschapselementen op het terrein van het arboretum kunnen versterkt worden door de aanleg van:

- een amfibieën poel aan de oostzijde
- de omvorming van de steile oevers van de infiltratiebekkens naar moerasoevers
- versterking van de elzenhakhoutwal aan de westzijde van het terrein
- de aanleg van een (eiken) hakhoutwal in het zuidelijk en zuidoostelijk deel bijvoorbeeld met autochtoon beplantingsmateriaal
- de aanleg en ontwikkeling van struweel als geleidelijke overgang van hakhout naar lagere vegetatie
- beheer van de ruigte zone's rond de infiltratiebekkens ten gunste van gebiedseigen vegetatie
- maaibeheer van de grazige overhoeken voor ontwikkeling als bloemrijk grasland
- onderzoek naar mogelijkheid om graanakkertje in te richten
- aanleg van een meanderende beek waarbij infiltratie en natuurontwikkeling samengaan.

De realisatie van een deel van deze ontwikkelingsmogelijkheden zal afhankelijk zijn van de medewerking van het waterbedrijf. Ze liggen op het deel van het terrein wat bij het waterbedrijf in beheer blijft.

3.2.2 Extern

Naast houtsingels is de linde een kenmerkende boom in het landschap rond Corle.

Bij aanleg c.q. vervanging van wegbepantingen dient in de omgeving van het arboretum bij voorkeur te worden uitgegaan van autochtone lindebomen.

Het versterken van de betrokkenheid van de "naobers" van het arboretum is in verband met het medegebruik van hun leefomgeving van groot belang.

Tevens kan de buurt een rol spelen bij het actieve beheer en oog en oorfunctie met betrekking tot gebruik en toezicht.

3.3 Recreatie

De Achterhoek biedt veel ruimte aan de rustzoekende toerist en recreant.

Zowel natuurgerichte recreanten, fietsers en als wandelaars vinden op het arboretum een rustpunt.

Door de ligging aan de bestaande toeristische infrastructuur mag worden verwacht dat het geïnteresseerde publiek een bezoek zal brengen aan het arboretum.

Daarom dient actief te worden ingespeeld op de betekenis van het arboretum om een gepast medegebruik vanaf de opening te stroomlijnen.

Het is van belang dat het arboretum deel uitmaakt van de gemarkeerde toeristische routes in het gebied.

3.3.1 Intern

Het recreatief medegebruik dient te worden begeleid door een goede ontsluiting door middel van o.a. paden, informatiepanelen c.q. informatieruimte, bewegwijzering, rustpunten, informatie in het veld, een uitkijkpunt.

De informatievoorziening op het terrein dient zich eveneens te richten op onderwerpen zoals, cultuurhistorie, natuur, water, landschap, fauna, landbouwkundig gebruik.

3.3.2. Extern

Door de kwetsbaarheid van het waterwingebied dienen goede voorzieningen voor de opvang van het gemotoriseerde verkeer te worden ingepast. Nader overleg met de wegbeheerder, de gemeente Winterswijk, dient hieromtrent plaats te vinden.

Bovendien moet overlast naar de buurt zoveel mogelijk worden voorkomen.

Om de relatie met de omgeving te ervaren wordt gedacht aan een bewegwijzerde wandelroute tussen het arboretum en het natuurontwikkelingsgebied Grote Goor.

3.3.3 Openstelling/ Toegankelijkheid

Binnen de met het waterbedrijf overeengekomen randvoorwaarden zal het terrein voor individueel bezoek in principe van ....(1 uur na zonsopgang) tot .....(1 uur voor zonsondergang) geopend zijn.

Groepen dienen zich vooraf te melden bij het bestuur, dit mede om parkeeroverlast in de omgeving en verstoring van fauna te beperken.

Op verzoek zijn rondleidingen mogelijk. De kosten hiervan zullen in rekening worden gebracht.

Het infrastructuur van het terrein is niet geschikt voor medegebruik van ruiters en fietsers. Ruitersport en fietsen zijn derhalve niet toegestaan. Rondom het arboretum zijn voor deze categorieën reeds voldoende mogelijkheden.

Bezoekers met honden worden mits de hond is aangelijnd toegelaten.

3.3.4 Kwetsbaarheid

Het betreden van het arboretum is alleen toegestaan op de daarvoor aangelegde padenstructuur. Zowel in verband met de actieve waterwinning als de natuurwaarden dient elke vorm van verstoring en verontreiniging te worden voorkomen.

3.4 Educatie

Het linde-arboretum biedt door haar ligging goede mogelijkheden voor educatie en voorlichting over het ontstaan en de opbouw van het Achterhoeks (Winterswijkse) landschap.

Het arboretum biedt in de combinatie met de thema's natuur/landschap en water mogelijkheden voor actieve voorlichting en natuur en milieueducatie. De mogelijkheden hiertoe zullen in nauw overleg met het waterbedrijf Vitens nader moeten worden verkend. Voor het functioneren van het arboretum is het kunnen beschikken over een beperkte ontvangstruimte c.q. documentatiecentrum gewenst.

3.5 Waterwinning

Het primaire gebruik van het terrein is waterwingebied. Het medegebruik door andere functies kent derhalve beperkingen. Dit vraagt om maximale synergie tussen de functie waterwinning en de gebruiksmogelijkheden van het arboretum.

Gelet op het integrale gebruik van het terrein zijn er ook mogelijkheden om het belang van goed water samen uit te dragen. De optie voor een gezamenlijke public relations dient te worden verkend.

3.6 Betrokkenheid bewoners in de omgeving

Het arboretum staat niet op zichzelf. Het is een markante locatie in het landelijk gebied.

Een goede betrokkenheid van de "naobers" is essentieel om de aspecten van leefbaarheid, grondgebruik en wederzijds respect zowel functioneel als traditioneel inhoud te geven.

Het gezamenlijk inrichten en beheren van de omgeving is het leidmotief.

Het is dan ook van belang dat het bestuur van Corle's belang in het bestuur van het Lindenarboretum is vertegenwoordigd.

Verder wordt er naar gestreefd om het beheer zoveel mogelijk met inschakeling van en in samenwerking met omliggende agrariërs uit te voeren.

3.7 Financiële aspecten

3.7.1 Donateurs

3.7.2 Fondsvorming

4 Inrichtingplan

4.1 Basisontwerp

(Uitgangspunten inrichtingsplan waaronder thema's samenvatten)

Wouter checkt het archief.

4.2 Projecten

4.2.1 Project 1 Collectie Linden

Kern van het linde-arboretum wordt gevormd door de botanisch/wetenschappelijke collectie linden en het handelssortiment. Het doel is om van alle soorten en van zoveel mogelijk cultivars, alsmede selecties op het arboretum terrein zo mogelijk drie exemplaren te verzamelen en aan te planten.

Het gaat hierbij om strikt wetenschappelijk uitgangsmateriaal.

De Stichting Lindenarboretum Winterswijk is de houder van het geslacht *Tilia* en is als zodanig aangemeld bij de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse culturen te boskoop.

Geen enkele botanische tuin beschikt over een dergelijk sortiment, het welk uiteindelijk naar de huidige inschatting de 200 soorten, cultivars en selecties zal benaderen.

Het arboretum fungeert nu reeds als Nationaal Linde-arboretum.

Nadere beschrijving:

De collectie zal over het gehele arboretumterrein worden ingeplant. De vijf belangrijkste soorten, te weten *Tilia americana*, *Tilia cordata*, *Tilia europaea* (x), *Tilia platyphyllos* en *Tilia tomentosa* zullen in afzonderlijke vakken worden geplant.

Het hele sortiment zal in de toekomst beschreven en beoordeeld kunnen worden door de Technische Keurings Commissie (TKC) van de Naktuinbouw waarvan de rapportage zal verschijnen in "Dendroflora".

De gehele collectie zal gedocumenteerd worden op een digitale kaart, alsmede geëtiketteerd en gelabeld. Een en ander dient in goed overleg en met medewerking van de Landbouwwuniversiteit Wageningen plaats te vinden.

Nog toevoegen : planning/ gerealiseerd jaar van uitvoering i.o.m. Jan van de Brandhof

4.2.2 Project 2 snoei- en leivormen

De Linde zal als cultuurdrager in het arboretum gepositioneerd dienen te worden.

Met name de cultuurhistorische waarde van de linde zal in dit project gestalte dienen te krijgen. In dit project zullen de cultuurhistorische aspecten als ook de educatieve aspecten en de gebruikswaarde een belangrijke rol vervullen.

Hierbij dient gedacht te worden aan:

- de opleiding in het vakkundig snoeien en leiden
- het bewaren en overdragen van de techniek van de bijzondere snoei en leivormen
- het overdragen van de cultuurhistorische aspecten aan bezoekers

Op het terrein dienen verschillende snoei- en leivormen geëtaleerd te worden.

De volgende vormen zullen worden gerealiseerd:

- boog (berceau) door middel van een framework van ...m1 hoog, ...m1 breed en ..m1 lang
- Daklinde constructies
- Pyramide constructies
- Haagvormige snoeivorm
- Etalage linde

Nog toevoegen jaar van realisatie

4.2.3 Project 3 Herbarium (beschrijving gepland/ gerealiseerd jaar van uitvoering)

Het lindenarboretum dient vooral ter bewaring van zoveel mogelijk soorten, cultivars of selecties van linden. Om een wetenschappelijke vergelijking mogelijk te maken dient een droog en een nat herbarium onderdeel uit te maken van het arboretum.

Conform de doelstelling van dit deelproject dienen van iedere soort, cultivar of selectie herbarium materiaal, bestaande uit takken, bladeren en bloemen verzameld en geconserveerd te worden.

Voorts zal overeenkomstig de systematiek die door Wageningen University Research wordt geadviseerd dit materiaal na conservering worden beschreven, gedocumenteerd en bewaard. Het project Herbarium zal in samenhang met de wens en mogelijkheden voor een beperkte ontvangstruimte annex documentatiecentrum worden uitgewerkt.

4.2.4 Project 4 Voorzieningen recreatief medegebruik; gepland/gerealiseerd jaar van uitvoering

Vanwege het hoofdgebruik waterwinning alsmede ook door de kwetsbaarheid voor verstoring van natuur en landschapswaarden is het van belang om het medegebruik van het arboretum vanaf de opening eenduidig te structureren.

Dit betekent dat de onderstaande projectonderdelen prioriteit moeten krijgen:

- de aanleg van de padenstructuur
- de aanleg van een parkeervoorziening
- de bewegwijzering op het terrein
- de infopanelen op het terrein
- de etikettering van de bomen
- de aansluiting op de externe toeristische infra en info-structuur

4.2.5. Project 5 Landschappelijke inpassing

(Zit er in het archief nog een projectaanvraag? Heeft **Dick Sellink** nog gegevens van de WCL?)

4.2.6 Project Natuureducatie. PM

Dit project moet nog nader worden uitgewerkt zodra afspraken met het waterleiding bedrijf zijn, c.q. kunnen worden gemaakt. Door opvolgende reorganisaties en fusies is de nadere uitwerking opgeschort.

5 Beheerplan

5.1 Opstalovereenkomst

Bij notariële akte van 15 december 1995, gerectificeerd bij notariële akte van 24 augustus 1998 is door de (toenmalig) eigenaar N.V. Waterleidingmaatschappij Oostelijk Gelderland respectievelijk N.V. Waterbedrijf Gelderland een zakelijk recht van opstal gevestigd ten behoeve van de Stichting Beheer Lindenarboretum. Het opstalrecht is gevestigd voor een tijdvak van 50 jaar ingaande 15 december 1995 en derhalve eindigende op 15 december 2045. Ingeval van stilzwijgende verlenging is het bepaalde in artikel 5:98 BW van toepassing.

5.1.1 Rechten en verplichtingen

Bij de opstalovereenkomst is bepaald dat de stichting aan de grondeigenaar geen vergoeding verschuldigd is. Voorst is bepaald dat de belastingen en lasten die gedurende de tijd welke het opstalrecht zal bestaan verschuldigd zijn terzake van de in opstalrecht uitgegeven gronden voor rekening van de Stichting Beheer Linden arboretum zijn.

De in opstalrecht uitgegeven gronden zijn naast het primaire doel van waterwinning tevens bestemd voor het aanleggen, hebben en onderhouden van een lindenarboretum.

De Stichting Beheer Lindenarboretum dient voor haar rekening zorg te dragen voor de aanleg en het onderhoud van het lindenarboretum en alle kosten te dier zake zijn voor rekening van de Stichting Beheer Lindenarboretum.

Het opstalrecht is niet voor vervreemding of bezwaring vatbaar; de Stichting Beheer Lindenarboretum is verplicht voor een zo goed mogelijk beheer van het lindenarboretum zorg te dragen en is aansprakelijk voor alle schade die aan de betreffende gronden ontstaan door onoordeelkundig gebruik.

Bij het einde van het opstalrecht is de Stichting Beheer Lindenarboretum niet bevoegd om de aangebrachte beplanting weg te nemen en heeft de Stichting Beheer Lindenarboretum geen recht op vergoeding van de aangebrachte beplanting.

Ingeval van vervreemding van de grond heeft de Stichting Beheer Lindenarboretum een recht van eerste koop zoals nader in artikel 9 van de vestigingsakte is omschreven. Afschriften van de vestigingsakte en de akte van rectificatie zijn onder de bijlagen opgenomen.

5.1.2 Waterschapslasten

Het opstalrecht is verleend op delen van kadastrale percelen. Het waterschap Rijn en IJssel heft echter waterschapslasten over de volledige kadastrale percelen, waaronder tevens over die delen waar de grondeigenaar gebouwen en installaties op heeft aangebracht en onderhoudt en welke daardoor het leeuwendeel van de waterschapslasten doet veroorzaken.

Ondanks genoemd opstalrecht is mitsdien terzake van de waterschapslasten nader met de grondeigenaar overeengekomen dat de waterschapslasten door de grondeigenaar betaald zullen worden.

Vastlegging van die afspraak is vervat in een schrijven namens het bestuur van de Stichting Beheer Lindenarboretum d.d. 3 november 2003, waarvan een afschrift onder de bijlagen is opgenomen.

5.1.3 Verzekeringen

Terzake van wettelijke aansprakelijkheid uit de exploitatie van het lindenarboretum voortvloeiende is een WA-verzekering gesloten onder polisnummer 701188082.

Een afschrift van de polis is onder de bijlagen opgenomen.

5.2 Financieel beheer (*ik adviseer om dit onderdeel te splitsen in structurele (kosten)posten en mogelijkheden voor ad hoc investeringen zoals bij projecten. We moeten onze financiële polsstok inkaderen.*

We zullen ook bouwstenen moeten hebben voor de jaarexploitatie.)

Bij deze paragraaf moet **Geert Willem Huis in het Veld** centraal staan.

5.3 Beheeractiviteiten

5.3.1 Beheeractiviteit 1: onderhoud collectie

Uit te voeren werkzaamheden:

Jaarlijks leivormen (boog, dak, etc.) snoeien en aanbinden. Tijdstip: Raming uren:

Jaarlijks lindehaag knippen. Tijdstip: Raming uren:

Jaarlijks solitaire bomen (collectie) controleren (waarop) en zonodig snoeien en toppen aanbinden (vogelschade voorkomen en corrigeren). Tijdstip: Raming uren:

Jaarlijks boompalen controleren, plaatsen / corrigeren / aanbinden / verwijderen. Tijdstip: Raming uren:

Jaarlijks naamborden inspecteren/corrigeren. Tijdstip: Raming uren:

5.3.2 Beheeractiviteit 2: Onderhoud landschappelijke beplanting

Jaarlijks maximaal 20% van de oppervlakte afzetten ten behoeve van duurzame instandhouding met minimaal 90% bedekking van opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken. Het element bestaat uit hakhout maar mag overstaanders bevatten.

Oppervlakte landschapselement ....are. Tijdstip van uitvoering in de periode tussen 1 september en 1 april.

Er vindt geen gebruik plaats van chemische bestrijdingsmiddelen of meststoffen. Er wordt geen hout verbrand in of in de directe omgeving van het element.

Raming uren:..... per jaar

5.3.3 Beheeractiviteit 3: beheer paden

Inspecteren/onderhouden route paaltjes (ook op rode route buiten het terrein)

Inspecteren/onderhouden zitbankjes.

Inspecteren/onderhouden informatieborden (ook op rode route buiten het terrein; Grote Goorweg).

Inspecteren/onderhouden bruggen (loopvlak, leuning).

Inspecteren/onderhouden uitkijkpost (trappen, leuning, vlonder).

Inspecteren/onderhouden in- en uitgangshekken.

Inspecteren/onderhouden (maaïen met gazonmaaier) parkeerplaatsen

Intensief maaïen paden; eerste keer ca. 1 week voor Pasen en vervolgens iedere 14 dagen.

N.b. ook route paaltjes, zitbankjes en informatie borden vrij maaien (ook op rode route buiten het terrein).

Tijdstip inspectiewerkzaamheden: .....

Raming uren inspectie werkzaamheden: ....

Raming uren intensief maaien: .....

5.3.4. Beheeractiviteit 4: beheer grasland/hooiland/bouwland

Grasland is overblijvende grasland tussen de linde collectie (zie kaart).

Afhankelijk van het seizoen en weersomstandigheden een maal per twee tot vier weken blöten.

Niet over paden maaien; paden mogen door groeiend gras geaccentueerd blijven.

Grasland stroken tussen 'boscollectie' één maal zonodig twee maal maaien. Maaisel laten liggen. Raming uren:

Collectie bomen vrijstellen (rond boom voet/paal) maaien met ruwterreinmaaier/bosmaaier. Raming uren:

Hooiland is overblijvend grasland waar zich (nog) geen collectie bevind (zie kaart).

Eerste keer maaien na broedseizoen (in juli) en zo mogelijk afvoeren. Raming uren:

Aan het einde van het seizoen een maal klepelen. Raming uren:

Bouwland (zie kaart) wordt al of niet jaarlijks ingezaaid met een gewas dat dient tot biotoopverbetering (zonnebloem, granen, klavers, koolzaad, inheemse akkerflora).

5.3.5 Beheeractiviteit 5: Onderhoud en beheer door derden

Onderhoud bestaande houtwallen (Vitens).

Houtwal richting Vragender onderbreken voor zichtlijn Vragender kerktoren.

Houtwal rondom boog cq daklinden terrein van onderen opsnoeien en vrijstellen i.v.m. doorkijk.

Onderhoud waterlopen inclusief poelen, delta, infiltratie bekkens, spoelvijver en sloten (Vitens).

Van waterloop naar delta (zie kaart) het ene jaar de ene kant en het andere jaar de andere kant de slootkant maaien (broedgelegenheid voor watervogels en in stand houding tweejarige plantensoorten).

Instandhouding terrein afrastering.

Maaien toegangswegen inspectieputten en onderhoud 'percelen Zonderwijk'.